Nr. 29.

Warszawa

$\frac{9}{21}$ lipca 1866 r.

Wychodzi
w każdą sobotę.

Redakcja przy ulicy
Nowy-Świat 14.

MERKURY

dodatek tygodniowy do Ekonomisty.

TYDZIEŃ FINANSOWY.

Po wielkim skoku zeszłotygodniowym, — kiedy na wiadomość o ustąpieniu Wenecji zelektryzowana giełda paryska dochodziła w rencie 3%-wéj do 70, włoskiéj— do 60, w kredycie ruchomym do 700, — nastał znowu w świecie finansowym czas wahania, wyczekiwania, chociaż na polu walki Prusacy w atakowaniu, Austrjacy zaś w cofaniu się na chwilę nie ustają. Niepewność głównie leży w zagadkowości kierunku francuskiéj interwencji. Od rozwiązania téj zagadki nowego sfinxa, niewątpliwie zależeć będzie wywiązanie się jakiego nowego skoku, a może i trwalszego prądu w tranzakcjach giełdowych. Tymczasem kurs głównych papierów chyli się ku podwyżce, zwłaszcza renta włoska: obecna jéj cena $52^{1}/_{2}$ jest tylko ceną wyczekiwania, a lada chwila oczekiwać można 60 i wyżéj. Nie mówimy już o stanie przewidywanym zupełnego uregulowania się Włoch, przy którym renta (5%) rychło do równi (pari) dójść może. Byłaby to zaiste dziwna metamorfoza: od 39 do 100! Przestrzeń zapewne ogromna; ale nie większa jak od Włoch zagrożonych, uzbrojonych, wojujących, do Włoch bespiecznych, spokojnych, szczęśliwych.

Angielskie konsole jak powolnie spadały, tak téż wolno się podnoszą: przeszły 88. Jestto tylko podnoszenie się przez sympatję; a sympatja brytańska umiarkowana, nigdy się nie wyrazi tak gorączkowo jak to miało miejsce w Paryżu w d. 5 lipca — pamiętnym w dziejach finansowych.

Dekret cesarza austrjackiego z d. 7 b. m. poleca ministrowi skarbu dostarczyć 200 miljonow guldenów, bądź drogą pożyczki, bądź emisji banknot; tymczasem zaś bank da zaliczenie 60 miljonów pod zastaw kopalni wielickich.

Targ warszawski żadnéj ważniejszéj nie przedstawia fluktuacji: Obligi skarbowe zyskały 1% ($84^{1}/_{2}$), listy zastawne prawie bez zmiany ($85^{3}/_{4}$), listy likwidacyjne straciły 2% ($62^{1}/_{2}$); koleje żelazne obniżyły się; terespolska tylko podniosła się o $^{1}/_{2}$ % (92). Kursa wexlowe cokolwiek niższe:

na Berlin	2 m.	$139,^5$	doraźnie	$141,^6$
„ Londyn ...	3 m.	$139,^5$	„	$141,^9$
„ Paryż	2 m.	$140,^6$	„	$141,^5$
„ Wiedeń ...	„	$109,^5$	„	$110,^4$

KURSA GIEŁDY,

w tygodniu 13—19 lipca.

	Stopa %	PARI	Piątek 13 lipca	Sobota 14	Poniedz. 16	Wtorek 17	Środa 18	Czwar. 19	Stosunek ost. do pari na 100.
			CENA RZECZYWISTA W TYGODNIU — R u b l e						
1. Papiery publiczne.									
a) Rządowe.									
Polskie.									
Obligi Skarbowe (r. 100. 250. 500).	4	100	.	.	84,50	84,75	84,25	84,50	84 1/2
Bilety Skarbu Kr. Pol.	4 3/25	100	.	.	.	.	.	.	.
Obligacje cząstk. (zł. 500) z kup.	4	75	103	.	.	.	.	.	137 1/3
Cert. ban. na obl. cz. *A* (z.300) z kup.	5	45	51,50	.	.	.	.	.	114 2/5
„ „ „ *B* (z. 200)	0	30	28	.	.	.	.	.	93 1/3
	5	30	34	.	.	.	.	.	113 1/3
Dow. Kom. Cen. Lik. (różne sumy).	0	100	45	.	.	.	.	.	45
Listy likwid. (r. 100. 250. 500. 1000)	4	100	64,50	.	62,50	.	62	62,50	62 1/2
kupon	.	.	.	.	.	.	.	0,53 1/3	.
Ruskie.									
5-ta pożyczka (500)	5	100	*84,50	.	.	.	.	.	*84 1/2
6-ta pożyczka	5	100	.	.	.	.	.	.	.
Pożyczka premjowa z 1864 r.	5	100	.	.	.	.	108	108	108
„ „ z 1866 r.	5	.	107,25	107,25	.	106,83	106,50	106,66	106 2/3
Metaliki (300) lutowe	4	100	100,66	.	.	100,66	100,50	100,66	100 2/3
Metaliki (300) sierpniowe	4	100	101,33	.	.	101	101	101	101
Bilety banku Pańs. (100 i wyżéj)	5	100	.	.	.	.	.	*85,50	*85 1/2
b) Towarzystw i Spółek.									
Polskie.									
Listy Zast. (30. 75. 150. 750. 3000).	4	100	.	85,75	.	85,40	85,33	85,75	85 3/4
„ „ „ ser. 2	4	100	83,33	83,75	83,75	83,25	83,25	.	83 1/4
kupon	.	.	.	.	.	.	.	0,28 8/9	.
Akcje Dr. Żel. W-W. (100)	diw.	60	73	.	.	.	.	.	121 2/3
„ „ W-B. (100. 150)	4	100	63	.	62	62	62	61,50	61 1/2
„ „ Teresp. (100)	5	100	91,50	92	*93	.	92	.	92
„ „ Łodzk. (100)	5	100	.	.	.	.	.	.	*93
Rus.									
Akcje Gł. Tow. Dr. Ż. (125)	5	125	128,50	.	.	.	.	128	102 2/5
Obligi D. Ż. W-Peters. (125. 500).	4 1/2	100	96	.	.	.	.	.	96
2. Wexle.									
Berlin (Tal. 100) 2 mies.	.	92,857	132	132,15	131,40	130,50	130,05	129,60	139 1/2
Gdańsk (100) „	.	92,857	.	.	.	.	.	.	.
Hamburg (M. B. 300) „	.	140,855	.	.	.	200,40	.	.	142 1/4
Londyn (Ł. 1) 3 „	.	6,304	8,88	8,94	8,86	8,84	.	8,80	139 1/2
Paryż (Fran. 300) 2 „	.	75,214	107,25	.	.	105,75	.	.	140 2/3
Wiedeń (Gul. 150) „	.	92,857	.	102,60	.	.	101,70	.	109 1/2
Petersburg (Rub. 100) 1 „	.	100	.	.	99,16	.	.	99,17	99 1/6
3. Monety.									
Półimperjał	.	5,15	7,40	.	.	.	.	.	143 2/3
Napoleondor	.	5	.	.	.	.	.	.	.
Dukat holenderski	.	3	4,20	.	.	.	.	.	140
Rubel srebrny	.	1	.	.	.	.	.	.	.
Talar pruski	.	0,92.857	.	.	.	.	.	.	.
Gulden austrjacki	.	0,62.906	.	.	.	.	.	.	.

STOPA SKUPU:	Warszawa.	Peter.	Londyn	Paryż.	Wiedeń.	Berlin.	Frankfurt.	Hamburg.
bankowa:	6%	6 (7)	10	4	5	9	6	—
giełdowa:	—	7 (8)	7 (8)	4	5	6	6	6 1/2 (7 1/2)

DOCHODY DRÓG ŻELAZNYCH W.-WIEDEŃSKIÉJ I W.-BYDGOSKIÉJ,

za m. czerwiec 1866 r.

		W.-Wied.	*W.-Bydg.*
Z przewozu osób	rubli	62.805, 51	16.644, 89½
— towarów	—	102.277, 13	15.156, 25½
Różne dochody	—	10.003, 52	12.682, 51
Razem	—	175.086, 16	44.483, 66
W tymże miesiącu 1865 r.	—	179.126, 43	44.829, 83
Zatém w 1866 mniéj	—	4.040, 27	346, 17

STAN OPERACIJ BANKU POLSKIEGO.

	w d. 10 lipca.	w ciągu tygodnia przyb. (+) ub. (—)	w d. 17 lipca.
	r u	b l	i
1. Skup: Portfel a) wexli krajowych..	1.245.352, 47	+ 133.469, 07½ — 159.516, 92	1.219.304, 62½
b) „ zagranicznych	163.603, 43½	+ 7.040 — 170.643, 43½	—
2. Zaliczenia na papiery publiczne ...	1.493.086, 98	+ 54.725, 72½ — 54.305, 22½	1.493.507, 48
3. „ na zast. towarów a) wełny .	347.469, 94	+ 49.487, 14 — 4.857, 28	392.099, 80
b) in. tow.	218.786, 51½	+ 11.357, 37 — 11.917, 90	218.225, 98½
Łącznie (3)	566 256, 45½	+ 44.069, 33	610.325, 78½
4. „ „ kosztowności..	543.894, 69	+ 8.750, 59 — 5.958, 82	546.686, 46
5. Otwarte kredyta......	3.293.863, 11	+ 500.387, 13 — 710.014, 62	3.084.235, 62
6. Kasa: Monety srebrne	2.766.245, 90¾	+ 10.255, 94½	2.776.501, 85¼
„ złote	29.988, 44	—	29.988, 44
Bilety Banku Polskiego	708.091	— 51.300	656.791
„ Kred. Cesarstwa	661.116	+ 273.908	935.024
Łącznie (6)	4.165.441, 34¾	+ 232.863, 94½	4.398.305, 29¼

BILANSE BANKÓW FRANCUSKIEGO I ANGIELSKIEGO,

w d. 5/6 lipca.

STAN CZYNNY

	B. francuski.	B. angielski.
	f r a n k ó w	
Fundusz metaliczny	668 237785	371.923625
Portfel	760.916225	768.738850
Zaliczenia na złoto i rozm.	41.306290	
Pożyczki na zast. pap. publ. akcij, oblig. i in.	84.690400	269.453075
Dług skarbu i inne wart..	157.425496	375.000000
	1.712.576198	1.785.115550

STAN BIERNY

	B. francuski.	B. angielski.
	f r a n k ó w	
Bilety w obiegu	937.566975	645.296625
Przekazy z term. kilkod. .	31.262065	17.143975
Rachunki bieżące prywatne	422.545171	498.490175
Rachunki bieżące skarbowe	66 241043	170.006275
Kapitał zakładowy	182.500000	363.825000
Zysk do kapit. doliczony .	7.044776	
Inne bierniki	65.416168	90.353500
	1.712.576198	1.785.115550

SKAZÓWKI I FAKTA BIEŻĄCE.

— Zuckerproduction, Einfuhr und Consumtion in Europa *von J. C. Rad.* Niemieccy fabrykanci cukru odznaczają się nietylko jako technicy, lecz również przez stanowisko, jakie w nauce zajęli. Dowodem tego świeża praca p. J C. Rad, wyświetlająca znaczenie europejskiego przemysłu cukrowniczego w stosunku do amerykańskiéj naturalnéj produkcji.

Aby dać wyobrażenie o doniosłości téj pracy, przytoczymy z niéj niektóre ważniejsze ustępy.

„Wmawiano w fabrykantów i rzemieślników, że zamorskie kraje nie będą w stanie nabywać naszych fabrykatów, jeżeli przestaniemy brać od nich cukier; przedstawiano im upadek handlu i marynarki europejskiéj. Temi i innemi sposobami, usiłowano ludzi w błąd wprowadzić, aby szybko wzrastający w Europie przemysł cukrowniczy, jeżeli nie zniszczyć zupełnie, to przynajmniéj w dalszym rozwoju powstrzymać. Jakiż był skutek tych bezowocnych usiłowań? Oto fabrykanci cukru nie dali się sprowadzić z toru, podwoili swoje usiłowania i doprowadzili do tego, że dziś Europa produkuje przeszło $10\frac{1}{2}$ miljonów centnarów (Zollgewicht) cukru z buraków, czyli zaspakaja $\frac{1}{3}$ część ogólnéj potrzeby, — co odpowiada wartości około 124 miljonów rubli, któreby Europa za cukier amerykański płacić musiała, gdyby zaniechała produkcji. Powiadano, że przemysł cukrowniczy wpłynie na podrożenie chleba, —zupełnie przeciwnie się stało: wszędzie narzekają na zbytek ziarna, a we Francji gdzie przemysł cukrowniczy najwięcéj się rospowszechnił, bo prawie połowę europejskiéj produkcji (5 miljonów cent.) stanowi, rolnicy domagają się cła wchodowego od wprowadzanego zboża z powodu obfitości własnego.

„Plantacja buraków we Francji, zajęła w r. 1865 119.300 hektarów, gdy w r. 1850 zajmowała tylko 36.000 hektarów; a produkcja zboża nietylko nie uległa zmniejszeniu, lecz przeciwnie wzrosła i ceny zboża spadły. Skarb wszędzie prawie pobiera co najmniéj tyleż podatku od cukru krajowego, ile cła od wprowadzanego, zatém nie może się uskarżać, ażeby cukier z buraków zmniejszał dochody skarbowe. Handel wywozowy wzrasta niezmiernie. Marynarka nigdzie nie upadła, a europejskie porty nabierają z każdym dniem większego znaczenia i w bogactwo wzrastają."

Po przytoczeniu wielu dat statystycznych w poparciu swego założenia, autor powiada: „Z tych obrazów ogólnéj produkcji i konsumcji okazuje się, że przywóz cukru kolonjalnego do Europy, od roku 1851 do 1865, czyli przez lat 14, wzrósł z 12 miljonów do 21.155.000 cent., — co przedstawia roczną zwyżkę średnio na 653.930 cent. czyli $5,^{440}$ %: wówczas gdy konsumcja europejska, włącznie z wywozem rafinowanego cukru, wzrosła w tymże samym czasie z 17.005.000 do 31.725.000, zatém wzrost roczny wynosi średnio 1.051.430 czyli $6,^{16}$ %.

Wzrost konsumcji i stosunek zużytego cukru buraczanego do kolonjalnego w Europie, przedstawia następujący obraz:

w r.	Produkcja w Europie (c. burakowy)	Przywóz do Europy (c. kolonjal.)	Konsumcja całkowita	Na sto zużytego cukru przypada: burakowego	kolonjalnego
	centnarów				
1828	140.000	8.805.000	8.945.000	$1.^{59}$ %	$98.^{41}$ %
1851	3.500.000	13.505.000	17.005.000	$22.^{58}$	$77.^{42}$
1865	10.570.000	21.155.000	31.725.000	$33.^{33}$	$66.^{66}$

Łatwo obliczyć kiedy się ten stosunek odwróci, jeżeli okoliczności się nie zmienią. Według wszelkiego prawdopodobieństwa, sądząc z dotychczasowego postępu, nie późniéj jak za lat 30 cała europejska konsumcja zaspakajać się będzie wyłącznie burakowym cukrem. Produkcja cukru w kolonjach przy dzisiejszéj cenie nie przynosi już odpowiedniego procentu. W zachodnio-indijskich angielskich kolonjach produkcja cukru znacznie zmniejszyła się; tylko na jednéj wyspie Cuba dotąd jeszcze nieznacznie wzrasta. Maurice i Reunion wykazują również mały tylko wzrost produkcji, zresztą produkcja cukru we wszystkich innych kolonjach szybko chyli się ku upadkowi. Już obecnie europejska produkcja musi zaspakajać zwiększające się żądanie na blisko 1.000.000 cent. rocznie.

Dotąd zużycie cukru wzrasta postępowo; a gdy dojdziemy do 20 funt. średniéj rocznéj konsumcji na głowę, to ogólna ilość zużywanego cukru w Europie (dziś około 32.000.000 cent.), dojdzie do 90 miljonów cent. Że zaś obok tego cyfra ludności się powiększa, możemy śmiało przypuścić, że z końcem bieżącego wieku dojdziemy do 100 miljonów cent.

Z tego się okazuje, jak ważne stanowisko zajmie produkcja cukru w Europie; a przytém nastręcza się pytanie, które kraje będą powołane do zaspokojenia téj rosnącéj potrzeby cukru, którego wyprodukowanie, w ilości 100 miljonów cent. rocznie, wymagać będzie około 500 mil kwad. gruntu pod plantacje buraków. Francja, która już dzisiaj $\frac{1}{6}$ część swego ornego gruntu plantacji buraków poświęca, nie będzie w stanie o wiele powiększyć téj produkcji; Belgja i Holandja w tym samym znajdują się wypadku. W Niemczech plantacja może się jeszcze znacznie rozszerzyć; głównie zaś we wschodnich prowincjach Austrji i w Rosji. Rosja wszakże nie tak rychło dojdzie do tego położenia, aby mogła cukier wywozić, bo dziś sobie jeszcze nie wystarcza. Zatém Czechy, Morawja, Szląsk, a szczególniéj Węgry, Galicja, Królestwo Polskie i W. Ks. Poznańskie, powinny przyjąć na siebie zadanie zaspakajania przewidzianéj w przyszłości potrzeby. Do nich należeć będzie zaopatrywanie w cukier Wschodu i Południa."

— Ustawa ruskiego Towarzystwa wzajemnego ziemskiego kredytu Najwyżéj zatwierdzona została w d. $\frac{\prime}{11}$ czerwca r. b. Pierwsze zebranie ogólne, wyznaczone na listopad, otworzy działania Towarzystwa. Komitet tymczasowy wykonywa prace przygotowawcze i przyjmuje podania (deklaracje) o pożyczki z pierwszéj emisji listów zastawnych.

(*Birż. W.*)

W drukarni Gazety Polskiéj. Za pozwoleniem Cenzury Rządowéj.